

Foto: Karin Sandberg

Med en variation av rätt sorts blommor lockar du till dig en mångfald av fjärilar och bin.

Rikblommande gräsmarker

Hur gör jag?

För att de näringsfattiga markerna ska behålla sin blomrikedom behöver de antingen betas eller slåttas. Du kan även variera skötseln med att emellanåt bränna marken på våren. Ytor som är för små för att betas funkar ofta bra att slåttas eller bränna.

Slätter:

- På våren, när vitsipporna blommar, städar du ängen genom att räfsa ihop pinnar, löv och torrt gräs. Om du vill kan du elda upp materialet i högar på området eller frakta bort det till komposten på återvinningscentralen.
- När växterna har blommat över och fröat av sig kan de slås under augusti månad. Om du börjar för tidigt hinner inte alla växter blomma och sätta sina frön.
- Börja gärna slåttarna på olika områden olika år om du har flera områden att slåttas. Det bästa är om du kan slå dem med ett skärande redskap som lie eller slätterbalk. Det viktiga är att växterna inte finfördelas utan ligger kvar på marken så hela som möjligt.
- Låt de slagna växterna ligga kvar på platsen och torka i några dagar. Då hinner blommornas fröer mogna och släppa från fröställningarna och kan så sig till nästa år. Vänd gärna höet några gånger så torkar det fortare. Räfsa sedan ihop höet och ta bort det från det slåttade området.
- Restaurering av slättermark:
 - Om du har en mark som är ganska näringsrik med gott om bredbladiga hög- växande gräs och blommor så som hundkex, nässlor och älggräs är det bra att slåttas två gånger per säsong under de första två-tre åren, en gång strax innan midsommar och nästa gång i augusti. Då får du effektivt bort näring från marken och de mer åtråvärda blommorna trivs bättre.
 - Om du har mycket tuvor och förna på din mark kan det vara bra att antingen fräsa ner tuvorna eller bränna bort all förna på våren innan gräset kommer upp.

Bete:

- Beta rätt mark. Om djuren får beta de magrare och ofta steniga naturbetesmarkerna gör de mest nytta. Om du flyttar dina betesdjur från vall till dessa marker har du gjort en stor insats för den biologiska mångfalden.
- Beta inte för hårt. Ha inte för många djur på för liten yta. Ett alternativ är att inte låta djuren gå på samma yta hela säsongen utan att flytta dem när marken är tillräckligt betad. Om det behövs kan du komplettera med bete på vallen under torrperioder eller sen höst.

Vårbränning:

- Bränn området på våren när förnan har torkat upp men marken under fortfarande är fuktig. På så vis är det bara förnan som brinner upp.
- Ha alltid med dig vatten och vattna längs områdets yttergräns innan du börjar bränna. Ta med dig så många personer som möjligt för att hjälpa till vid bränningen. Bränn aldrig i för hård vind. Du vill inte att elden ska sprida sig utanför området.
- Bränn mot vinden. Det betyder att du först bränner av den kant som ligger längst bort i vindens riktning. Här är det viktigt att ta det lugnt, vara extra noggrann och ha mycket vatten så att elden inte sprider sig med vinden ut ur området. Sedan lägger du en ny eldlinje några meter längre in i området. Elden sprider sig då med vinden dessa meter fram till den redan brända linjen. Lägg sedan nästa linje ytterligare några meter längre in och fortsätt så tills hela ytan är bränd.
- Ta gärna hjälp om du är osäker på hur man bränner.

Vilka arter hittar jag här?

Näringsfattiga gräsmarker kan ge plats åt flera olika blommande örter under hela växtsäsongen. De är viktiga pollen- och nektarkällor för många småkryp. Exempel på särskilt viktiga växter är vädd, klint, fibblor, blåklockor och ärtväxter.

En del vilda bin samlar pollen från många olika växter. Men många är specialister och samlar bara pollen från en eller ett par närbesläktade växtarter. Guldsandbiet samlar till exempel bara pollen från väddväxter. Om det inte finns vädd så måste bina flytta till andra platser för att hitta mat. Hallonsandbi, blåklocksbi, och äpplesandbi har alla namn som anspelar på deras favoritväxter. Denna specialisering gör att de är effektiva när de hittar sin näringsväxt. Men de är också känsliga och sårbara när landskapet förändras och favoritväxterna försvinner.

Foto: Ulrika Mogren

Kor och andra betesdjur gör nytta i näringsfattiga beteshagar.

Foto: Karin Sandberg

När vitsipporna blommar är det dags att vårstäda på ängen.

Foto: Anders Tedeholm

Blåklocksbin samlar helst pollen från blåklockor.